

10. Nepožádáš statku bližního svého 29. srpna 2015, Broumov, klášterní kostel sv. Vojtěcha

Pořád v nás silně rezonuje téma tzv. církevních restitucí. Přičemž samotné slovo restituce znamená navrácení něčeho do původního stavu. Sami vnímáme, že to dle všeho není možné. Spíše to má nádech černého humoru. Třeba toho, jak sakrální objekty vypadaly ještě v první polovině tohoto století, není možné díky současnému částečnému narovnání s církvemi dosáhnout. Proto je pořádán třeba i festival Za poklady za Broumovska. Rovněž existuje další množství iniciativ na záchranu broumovské skupiny kostelů. Vždyť jenom oprava tohoto jedinečného souboru kostelů se odhaduje na ~ miliardy českých korun. Ale taky není možné ani navrátit v původním rozsahu řádové sestry do nemocnic a dalších sociálních zařízení. Přitom se od dnešní Církve očekává právě služba v charitativní sféře, či v oblasti vzdělávání. Sv. Vojtěch, druhý pražský biskup a zakladatel břevnovského kláštera, usiloval o nedělní klid, zrušení otroctví, mnohoženství apod. Jak pozoruhodné, že po jednom tisíci letech jsme vlastně na začátku. Opět.

P. ThLic. Martin Lanži,
děkan broumovské farnosti

Katolická bohoslužba

Pro rozdělení křesťanství je potřeba rozlišovat bohoslužbu katolickou, pravoslavnou a reformovanou. Broumovské kostely za svou téměř třistaletou existenci sloužily výhradně ke katolickým bohoslužbám. Proto se zaměříme na jejich přiblížení.

Pojem bohoslužba je širší. Zahrnuje jak mši svatou, májové pobožnosti k Panně Marii, poutě, ale i křty, svatby, pohřby apod. Bez nadsázky je možné říct, že život každého křesťana má být jednou nepřetržitou bohoslužbou.

Nejčastěji se pod pojmem bohoslužba myslí slavení mše svaté. Jako první slavil mši svatou sám Ježíš se svými apoštolů v jeruzalémském večeřadle na Zelený čtvrtek. Je obecně známá jako Poslední večeře. V průběhu staletí slavení mše svaté doznalo četných variací. To jak se slaví mše svatá v našem středoevropském prostředí není její jediná podoba. Ani aktuální, ani historická. Celkem rozlišujeme šest velkých ritů: alexandrijský, antiošský, byzantský, východosyrský, arménský a římský.

Naše dnešní slavení mše svaté doznalo velkých změn po II. vatikánském koncilu (1962 – 1965). Bohoslužebným jazykem je rodná řeč, kněz už není otočen tvář k hlavnímu oltáři. Tak jak tomu bylo po 400 let předtím, kdy se mše svatá slavila v tzv. tridentském ritu. Avšak právě v duchu liturgie Tridentského koncilu (1545 – 63) byla postavena i broumovská skupina kostelů (1719 – 1743).

Křesťanský kostel

První generace křesťanů se nejdříve scházely v synagogách, protože sami ještě patřili k židovské náboženské obci. Příchodem nežidovských křesťanů se začali scházet i ve větších soukromých domech. Z těch se v průběhu 2. – 3. století stávaly domy určené k bohoslužbám. Když v roce 313 Milánským ediktem císaře Konstantina Velikého získala Církev svobodu, začal i zlatý věk tzv. bazilik. Čili velkých chrámů, se kterými se můžeme setkat i dnes, zvláště v Římě. Postupem času vznikaly další typu kostelů. Například katedrální, farní, či filiální. Na jejich slohu se pochopitelně podepsalo i období, během kterého byly stavěny. Na území Starého kontinentu zvláště obdivujeme sloh románský, gotický, barokní či moderní. Legendární antické katakomby sloužily pro bohoslužebné účely jenom výjimečně, třeba v den výročí smrti mučedníka.

Současného návštěvníka katolického kostela může zaujmout celá řada prvků. Z vnější části kostela to může být věž, či portál. Uvnitř zas hlavní oltář, obětní stůl, sedes, věčné světlo, křtitelnice, lavice, zpovědnice, či varhany, křížová cesta nebo různorodá plejáda obrazů a soch světců. Většina inventáře má své místo v rámci bohoslužby. Pro naše analfabetické předky byl kostel ideálním prostředím pro obeznamování se s biblickými dějinami a životy světců.

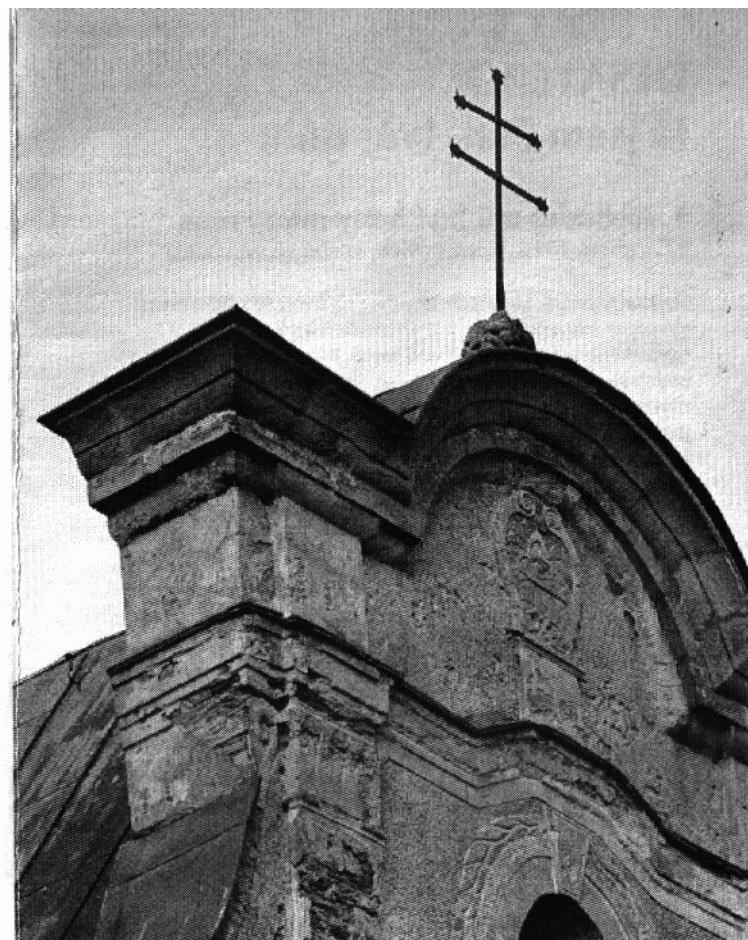
„Jsem velmi rád součástí společenství, které si staví chrámy nejen jako skanzeny umění a uzavřené liturgie, ale jako duchovní prostory, do nichž zve všechny lidi dobré a upřímné vůle“. (kardinál Dominik Duka k Noci kostelů 2012)

Římskokatolická farnost – Děkanství Broumov

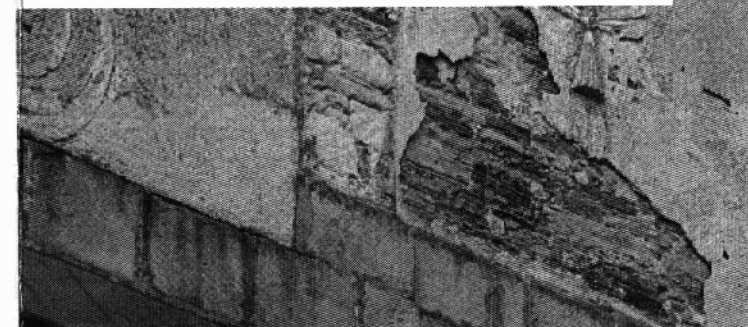
Je právnickou osobou a čítá jedno město (Broumov) a 18 obcí (od Vižňova po Božanov). Samotná farnost pak patří do vikariátu Náchod, což se dá připodobnit okresu. Jakoby na krajské úrovni pak patří do diecéze (biskupství) Hradec Králové.

Na území farnosti se nachází celkem 13 kostelů, které v úhrnu každou neděli navštěvuje 200 věřících. Oni sami se však nesetkávají jenom na mši svaté, ale organizují rozličné akce: v lednu tříkrálovou sbírku, v únoru farní ples, v květnu pouť do Vambeřic a v červnu farní den. Během léta výlety a tábor pro děti, či jakubsko-anenský víkend v Ruprechticích a ve Vižňově. Na podzim farní výlet a oslavy sv. Martina v Martínkovicích. Každý měsíc vychází farní časopis BIM a informace o životě farnosti jsou průběžně aktualizovány na www.broumovfarnost.cz.

Číslo účtu na podporu broumovských kostelů je
1190987399/0800.

10 ÚVAH DESATERO

DESATERO:

Já jsem Pán, tvůj Bůh:

1. Nebudeš mít jiné bohy mimo mne

27. června 2015, Vernéřovice, kostel sv. Michaela

Soubor pravidel, která zobrazujeme na dvou tabulkách, dostal vyvolený židovský národ během čtyřicetiletého putování z egyptského zajetí do zaslíbené země. Neplánovaný exil Jákobových synů trval čtyři staletí. Mise, vedená největším starozákonním prorokem a zákonodárcem Mojžíšem se rozběhla z Božeho popudu. Země praotce víry Abraháma měla opět vyznávat víru v jednoho Boha. Avšak jistota nedostatečného přídělů otroka pod pyramidami v konfrontaci s výzvami svobody a odpovědnosti pouště, měla prostě navrch. Proto symbolické číslo čtyřicet, které znamená formaci, přerod. Pokušení čeká vždy v záloze. Ne levně vyběží uvěřit spíše horoskopům, či různým věštčům a léčitelům než Tomu, který člověka stvořil a dal mu duši. Možná i proto, že Bůh je osoba. Někdo, kdo počítá se vztahem. Na rozdíl od studených model, či zaklínadel. Svatý archanděl Michael jednou provždy vyhnal z nebe Lucifera. První bod Dekalogu však mluví až velice jasně, že lidské srdce rádo lícituje.

2. Nevezmeš jména Božího nadarmo

4. července 2015, kostel sv. Anny, Vižňov

„Ježíšmaria“, „Ježíš“, či „sakra“, ale i další. Tisícileté a pořád křesťanské know-how je už dnes v profánní společnosti až přespříliš běžné a je používáno bez restitučních nároků, či trestních oznámení. Přitom se jedná o intimní pojmy Ježíšoviců. Ale druhý bod Desatera se nepřistavuje jenom tady. Týká se i přísahy. Ta znamená, že člověk mluví natolik pravdivě, že to může říct i do očí Vševedoucího a Všemohoucího. Pokud se však nepočítá s osobním Bohem, je těžké věřit přísaze kohokoli. Čestné slovo, podání rukou, Podepsaná smlouva – ty už pak v kvalifikaci mistrovství člověčiny mají dlouhodobě negativní skóre.

Svatá Anna, z lidského pohledu babička Ježíše Krista z matčiny strany, je určitě vzorem pro spravedlivou výchovu k Bohu a tím i k člověku.

3. Pomni, abys den sváteční světil

11. července 2015, Šonov, kostel sv. Markéty

Poslednímu bodu první tabule Desatera snad rozumí každá generace. Odpočinek nelze nahradit. Rovněž setkání se Stvořitelem. Kdo jiný přece může lépe rozumět projektu než jeho architekt? Promarnění příležitosti setkání se nikdy nevyplácí. V době vlády informací je to až hazard. Zvláště, pokud se jedná o bytí, které touží po naplnění. Možná proto, že Evangelium v doslovném překladu znamená radostnou zprávu.

Mučednice Markéta je oblíbenou světicí benediktinů. Řád, který je známý svým „ORA ET LABORA“, „MODLI SE A PRACUJ“, se zcela jistě během téměř patnácti staletí své existence nechal inspirovat její odvahou, která bez lásky k životu je jen stěží myslitelná.

4. Cti otce svého i matku svou, abys

dlouho žil a dobře se ti vedlo na zemi

18. července 2015, Martínkovice, kostel sv. Jiří a Martina

Rozdělení dvou desek Desatera na tři a sedm má svoji hlubokou vnitřní logiku. První tabule mluví o vztahu člověka k Bohu. Druhá pak o vztazích mezi lidmi. Kniha knih už na svých prvních stránkách říká o člověku, že je obrazem Boha. Pro mezilidské vztahy je tedy jasnou předlohou a výchozím bodem vztah člověka k transcendentnu. Čili k Někomu, kdo člověka přesahuje. Odkazuje na jeho vyšší původ a důvod jeho vlastního bytí. Bez této premisy není možné budovat autoritu. Autorita totiž znamená podporovat, povzbuzovat. Dva svatí vojáci, sv. Jiří a Martin – i když se dle všeho osobně nikdy nesetkali, sloužili autoritě státu v tomto duchu. I křesťanské vnímání státu vychází právě z tohoto učení.

5. Nezabiješ

25. července 2015, Ruprechtice, kostel sv. Jakuba Většího

Známe „Okno za okno, zub za zub“, je projevem civilizačního posunu. Velice dávné dohody, že člověk nebude přesahovat meze svých reakcí. Bible však jde ještě dál. Ježíš – Boží Syn ve svém proslulém Kázání na hoře učil, že každý, kdo se hněvá na svého bratra, je už vinen. Emoce jsou darem od Boha, jenž obohacuje naše společné soužití právě o ty naše vlastní reakce, kterými se projevujeme právě pod vlivem emocí. To platí i pro emoci hněvu. Příkaz o nezabíjení druhého tedy je apelem na další dar od Boha, dar rozumu. Dar, kterým se lišíme od ostatních savců. A přece, i na příběhu svatého Jakuba, prvního mučedníka z řad apoštolů, si uvědomujeme, jak jsme v této oblasti slabí.

6. Nesesmílníš

1. srpna 2015, Božanov, kostel sv. Marie Magdalény

Bůh stvořil člověka jako své vrcholné dílo. O období před hříchem přešle Kniha knih jako o době, kdy Adam s Evou byli nazí. Jedná se o biblickou metaforu důvěry. Ta má opět svůj vzor v důvěře Boha v člověka. Podlehnout pokušení rovnat se Stvořiteli znamenalo i protrhání mezilidské důvěry. Od té doby jsou slabé i říkové listy, které si dle Písma člověk udělal sám, ale i ty kožené, které dal pak dle biblického svědectví lidem přímo Všemohoucí. I když je všemohoucí, před lidskou svobodou má úctu.

Bůh má však v úctě i lidskou důstojnost. Jako příklad je možné uvést právě příběh sv. Marie Magdalény, Apoštolky apoštolů. Díky Ježíši Kristu bývalá velice nemravná žena byla první z lidí, se kterou se Boží Syn dle Bible setkal po svém zmrtvýchvstání.

7. Nepokradeš

8. srpna 2015, Otovice, kostel sv. Barbory

Na příbězích dnešních migrantů do Evropy si obyvatel Starého kontinentu musf uvědomit své bohatství, které je přítom tak prosté: dům nebo byt, ve kterém mu teče voda, kde má postel a něco k jídlu. A taky zdraví a s ním spojenou dostupnou lékařskou péčí. V neposlední řadě už sedmdesát let je bohatstvím Evropy mír, jak jsme si to v květnu tohoto roku připomínali. Vzdělání je pak jakýmsi příjemným důsledkem. Svaté Barboře vzal její vlastní otec fyzickou svobodu, ale ani v legendární věži neztratila svobodu ducha.

8. Nepromluvíš křivého svědectví

15. srpna 2015, Heřmánkovice, kostel Věch Svatých

Jeden z té ohromné plejády katolických kanonizovaných, sv. Filip Neri, od kterého narození si právě letos připomínáme pět set let, nařídil jistému pomlouvači, aby zbavil slepici peří, nechal ho rozvát větrem a pak to peří sesbíral. Hříšník se obořil na Apoštola renesančního Říma s tím, že sesbírat něco takového je nemožné.

I to, že se můžeme dorozumět a domluvit jazykem, je dar. Mnozí taky víme, jak obohacující je, když to umíme i v jiném jazyce než v mateřském. Není tedy divu, že Bůh dává svému vyvolenému národu toto jasné pravidlo pro přežití doslova uprostřed tolika jiných etnik.

9. Nepožádáš manželky bližního svého

22. srpna 2015, Teplice nad Metují, kostel sv. Vavřince

Dva lidi si před knězem nebo před zástupcem státu vymění slova své vzájemné lásky, důvěry a osobního odhodlání pro společný život. Nejbližší rodina a kamarádi jim u toho veřejného projevu jejich rozhodnutí společně fandí. Později díky tomu všemu přicházejí do této atmosféry společného souznění i děti. Jak fatálně traumatizujeme sami sebe, ale taky oslabujeme naši společnost tím, že zapomeneme na někdejší slib a dáme přednost někomu, kdo nemá úctu k ochotě pro věrnost.

Svatý jáhen Vavřinec byl po smrti papeže sv. Sixta II. na několik málo dní nejbohatším mužem Církve v polovině třetího století. A přece, raději rozdal majetek mezi chudé a sám sebe nechal upálit. Dle tradice na roštu.